

ALEKSANDER KĄDZIELA

#TAPICER W AKCJI

TAPICERUJ!

Jak stare graty
przemienić
w piękne meble

TAPICERUJ!

ALEKSANDER KĄDZIELA

TAPICERUJ!

JAK STARE GRATY
PRZEMIENIĆ
W PIĘKNE MEBLE

FOTOGRAFIE
MICHAŁ LICHTAŃSKI

JEDNYMSŁOWEM

znak

KRAKÓW 2021

SPIS TREŚCI

PODZIĘKOWANIA ... 9

WSTĘP ... 13

1. GDZIE SZUKAĆ STARYCH MEBLI ... 15

Jakich mebli szukać na początku? ... 17

Na co zwracać uwagę przy zakupie? ... 18

2. NARZĘDZIA I MATERIAŁY ... 23

Podstawowe wyposażenie każdej pracowni tapicerskiej ... 24

3. TKANINY OBICIOWE ... 33

Najpopularniejsze rodzaje tkanin obiciowych ... 35

Znaki jakości ... 37

Jak wybrać odpowiednią tkaninę? ... 38

Technika obliczania powierzchni tkanin ... 41

Kilka tajników mojego warsztatu ... 45

Czym wykonać obrysy na tkaninie? ... 46

Tapicerowane siedzisko z bukli ... 50

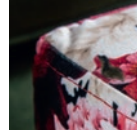
Okrągły panel na ścianę ... 58

Proste wezgłowie tapicerowane ... 64

Puf z odpadów piankowych ... 70

4. WSZYSTKO O PIANKACH ... 77

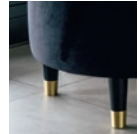
Pianki poliuretanowe ... 79

Docinanie, odrysowywanie i sklejanie pianki ... 81

Walek tapicerowany ... 86

Puf okrągły o średnicy 50 cm ... 92

Krzesło Hałasa 200-190 ... 98

Parawan ... 106

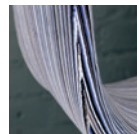

5. KOLEJNOŚĆ PRAC ... 111

Fotel Chierowski 366 ... 116

Krzesło tapicerowane typ A-6150 ... 126

Krzesło Aga typ 200-125 ... 134

Fotel 300-190 „lisek” ... 146

6. SZYJEMY! ... 159

Jaką maszynę kupić? ... 160

Docinanie tkanin, układanie fałd i modelowanie naroży ... 162

Kedra i rozszycia dekoracyjne ... 166

Wykończenie narożników ... 171

Prace dekoratorskie ... 179

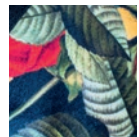
Jak zamaskować połączenia tkanin ... 182

Ręczne wykonanie guzika ... 185

Szycie poduszek ... 188

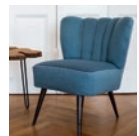
Pokrowiec na poduszkę bez zamka ... 192

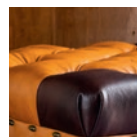
Krzesło „serduszko” ... 196

Fotel klubowy ... 206

Pikowany puf od podstaw ... 218

7. TAPICERSTWO TRADYCYJNE I STYLowe ... 231

Wyściółki naturalne ... 234

Rodzaje sprężyn ... 239

Układanie wyściółek ... 240

Wiązanie sprężyn w siedzisku krzesła ... 242

Rodzaje węzłów do wiązania sprężyn ... 244

Pasy tapicerskie ... 247

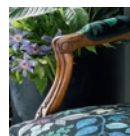
Zydelek ... 250

Fotel uszak pikowany w stylu chesterfield ... 264

Fotel w stylu ludwik ... 278

Stylowe krzesło ... 288

8. TAJNIKI STOLARSTWA ... 301

Klejenie złączy ... 304

Czyszczenie i mycie ... 306

Ściąganie powłok lakierniczych ... 310

Zwalczanie szkodników ... 326

Zabezpieczanie drewna ... 329

ŚLĄSKI SŁOWNIK NARZĘDZI ... 341

PARTNERZY ... 345

PODZIĘKOWANIA

Chciałbym podziękować szczególnie dwóm osobom, bez których ta książka na pewno by nie powstała.

Moja żona Kasia wierzyła we mnie i nieustannie przekonywała, że jestem w stanie ją napisać, wspierała mnie i pomagała mi w pisaniu. Bardzo jej za to dziękuję, bo bez jej wsparcia nie trzymalibyście tej książki w dłoni. Wytrzymywała moje humory i niejednokrotnie przypominała o upływającym czasie i zbliżającym się terminie oddania tekstu do redakcji.

Milion razy usłyszałem słowo: „Pisz!”.

Za to wszystko bardzo Ci dziękuję, droga Kasiu.

Mój tata Kazimierz Kądziela jest moim mistrzem. Od najmłodszych lat uczył mnie szacunku do pracy i dobrego rzemiosła. Dzięki niemu mogę moim kursantom i Wam, drodzy czytelnicy, przekazać swoją wiedzę. Jestem z tego bardzo dumny.

WSTĘP

Nigdy nie chciałem zostać pilotem ani strażakiem. Odkąd pamiętam, marzyłem o tym, by mieć pracownię tapicerską, tak jak tata. To on wtajemniczył mnie w sztukę tapicerowania. Jako dziesięcioletek dostawałem kieszonkowe za robienie guzików na guzikarce. Na tym niesamowitym urządzeniu pracuję do dziś. Nic nie daje tyle frajdy podczas warsztatów i szkoleń, ile ta stara guzikarka! Najpierw robię instruktaż wykonania pierwszego guzika, a potem – niezmiennie od lat – w nagrodę dostaję szeroki uśmiech i wielkie „wow!”. Tak samo reagują dorośli i dzieciaki z podstawówki.

Praca renowatora wymaga opanowania wielu specjalistycznych technik, a także wtajemniczenia w technologię i materiałoznawstwo. Jeśli marzysz o odnawianiu antyków, czeka cię nauka renowacji metodami stosowanymi w okresie, z którego pochodzi dany przedmiot. Do takiej pracy należy wykorzystać wyściółki i tkaniny tego samego rodzaju, jakiego użyto oryginalnie, aby nie zniszczyć charakteru mebla i nie zepsuć jego wyglądu. Zasady odnawiania starych mebli są mniej rygorystyczne. Tu o doborze tkanin czy kolorów możesz śmiało decydować, kierując się własnym smakiem i estetyką mebla.

Pamiętaj, że twoje pierwsze prace nie będą idealne. Każdemu z nas na początku zdarzają się potknięcia, ale zawsze można coś naprawić. Jak powiedział bodajże Napoleon Bonaparte, „tylko ten nie popełnia błędów, kto nic nie robi”.

1. GDZIE SZUKAĆ STARYCH MEBLI

W przypadku antyków definicja jest prosta: przyjmuje się, że mebel antyczny to taki, który ma powyżej 100 lat. A stare meble? Tutaj nie ma sztywnej reguły, ale ja za stare meble uważam te w wieku około 40 lat i więcej.

W erze internetu szukanie mebli do renowacji nie jest takie trudne. Regularnie przeglądaj strony z ogłoszeniami w poszukiwaniu okazji. Doskonale wiem, że zainteresowanych jest wielu i poszukiwania w internecie stają się coraz większym wyzwaniem. Musisz się też liczyć z wydatkami, bo wśród ofert „oddam za darmo” naprawdę rzadko trafiają się jakieś ciekawe okazy.

Na szczęście pozostaje jeszcze wiele opcji poza światem wirtualnym:

- **GIEŁDY STAROCI.** To miejsca, w których często można znaleźć fajne przedmioty za niewielką kwotę.
- **ANTYKWARIATY.** Znajdziesz w nich na pewno ciekawe meble, niestety, najczęściej w wysokich, wręcz zaporowych cenach. To miejsca dla poszukiwaczy bardzo starych mebli, czyli antyków. Okazów z epoki PRL raczej tam nie znajdziesz.
- **MEBLE Z ZAGRANICY.** Warto od czasu do czasu zajrzeć do sklepów z meblami z zagranicy i poszukać ciekawego egzemplarza. Umów się z właścicielem, aby dawał ci znać o każdej nowej dostawie mebli.
- **WYSTAWKI WIELKOGABARYTOWE.** Świetna okazja, aby za darmo zdobyć wymarzony fotel czy krzesło. Przy okazji możesz upolować jakieś ciekawe dodatki, zegary, obrazy.
- **WYSTAWKI POD DOMAMI I ŚMIETNIKI.** Miej oczy szeroko otwarte. W drodze do pracy czy na zakupy rozglądaj się uważnie, bo może właśnie ktoś przed chwilą wystawił niepotrzebny mebel przed dom lub wyrzucił go do śmietnika. Początkowy opór przed zabraniem takiego mebla szybko minie, zwłaszcza jeśli zobaczysz model, na który polujesz od dłuższego czasu. Pospiesz się! Czasem decydują minuty i jeśli nic nie zrobisz, twój wymarzony egzemplarz trafi w ręce innej osoby.

- **ZNAJOMI.** Oni też mogą mieć oczy szeroko otwarte. Powiedz im o swoich zainteresowaniach. Pokaż fotografie mebli, których szukasz, aby wiedzieli, na co zwrócić uwagę. Poproś, aby wysłali ci zdjęcia, jeśli wypatrzą coś ciekawego i nie są pewni wartości znaleziska. To sprawdzony system poszukiwań wymarzonego egzemplarza.
- **WŁAŚCICIELE FIRM PRZEPROWADZKOWYCH.** Ludzie często pozostawiają w sprzedawanych mieszkaniach przedmioty, których już nie potrzebują. Porozmawiaj z właścicielami firm przeprowadzkowych, mogą mieć cenne informacje dotyczące porzucanych mebli.
- **BABCIE I DZIADKOWIE.** Często to u nich znajdziesz swój wymarzony mebel. Dodatkową zaletą będzie to, że znasz historię takiego przedmiotu i że w odnowionej wersji jeszcze długo będzie przypominał o twoich wspaniałych dziadkach.

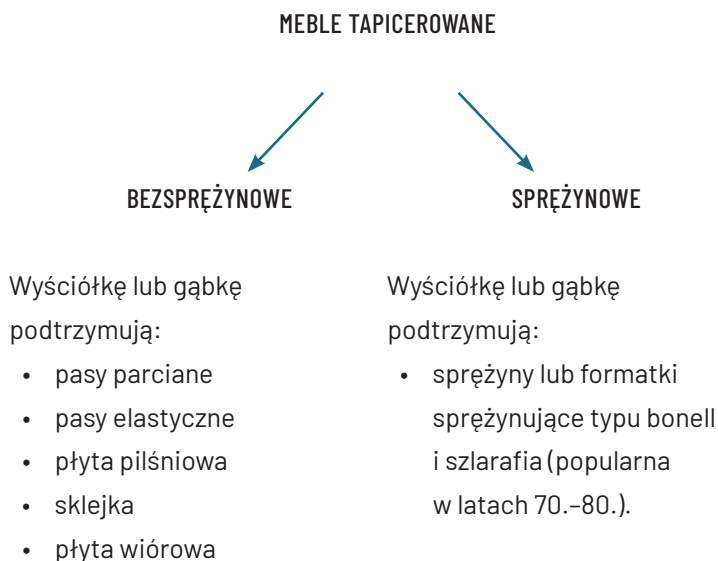
JAKICH MEBLI SZUKAĆ NA POCZĄTKU?

Konieczniesz zacząć od prostych prac. Tapicerowanie siedzisk krzesel, renowacja pufa czy szycie poduszek są idealne na początek. Umocnią w tobie chęć do zgłębiania tajników renowacji, a z czasem przejdziesz do trudniejszych, bardziej wymagających robót. Jeśli rzucisz się od razu na wymagający mebel, na przykład fotel Chierowski 366, lub prawdziwy hardkor, czyli mebel na wyściółkach naturalnych ze sprężynami, to takie wyzwanie nie podziała na ciebie motywująco, lecz zniechęci cię do dalszej nauki.

Nieraz widziałem, że na warsztaty grupowe uczestnik przynosił wymagający wiele zachodu egzemplarz, a następnie przez kolejne siedem godzin wyciągał zszywki lub gwoździe. Fundował sobie mnóstwo nerwów, bo w tym czasie ledwo udaje się rozebrać taki mebel, nie mówiąc już o tapicerowaniu.

NA CO ZWRACAĆ UWAGĘ PRZY ZAKUPIE?

NAJPROSTSZY PODZIAŁ MEBLI TAPICEROWANYCH

Przykładowe meble z wyściełaniem bezsprężynowym to choćby fotel Chierowski 366 (poza pierwszą wersją – na sprężynach dwu- stożkowych i z wyściółkami naturalnymi – jak dla mnie najładniejszą!), krzesło typu 200-190, zwane Hałasem od nazwiska projektanta, czy GFM-57, potocznie nazywane skoczkiem.

Wyściełanie sprężynowe najczęściej spotkasz w fotelach, kanapach, szeszlonych. Jeśli polujesz na taki mebel, przed zakupem dokładnie sprawdź, w jakim stanie są pasy, sprężyny, wiązania oraz tkanina jutowa umieszczona na samych sprężynach. Jeśli przeoczysz jakiś defekt i nie zostanie on naprawiony, mebel szybko się zniszczy. Renowacja takiego egzemplarza nie jest dobrym wyborem dla początkujących – wykonanie koniecznych prac zgodnie ze sztuką

wymaga wprawy, a koszt odnowienia w profesjonalnej pracowni będzie wysoki.

Przed zakupem najlepiej zobaczyć mebel na własne oczy, usiąść na nim, dotknąć go, nacisnąć i ocenić stan techniczny. Jeśli kupujesz przez internet, bądź podwójnie nieufny.

- **WYGLĄD.** Jeśli nie widzisz luzów na czopach, a krzesło stoi krzywo albo się chwieje, to znaczy, że ktoś już próbował nieudolnie skleić luźne elementy. Niestety, nie zrobił tego prawidłowo i masz do czynienia z efektem takiej fuszerki. Jeśli zauważysz wyraźne krzywizny lub kołtysanie się fotela czy kanapy, prawdopodobnie czopy konstrukcyjne są złamane albo rozklejone. Naprawa polega na rozbiciu wszystkich elementów, wyczyszczeniu ich, wymianie na nowe i ponownym sklejeniu, będzie więc wymagać od ciebie dodatkowego nakładu pracy.
- **SIEDZISKA, PORĘCZE, OPARCIA.** Zwróć na nie szczególną uwagę, ponieważ to one poddawane są największym obciążeniom, a to naraża je na odkształcenia, a w skrajnych przypadkach –

zniszczenia. Wszystkie te elementy mają być równe, bez żadnych oznak zapadania się. Siedzisko fotela czy kanapy powinno być lekko wypukłe, najwyższe w środkowej części. Zapadnięte siedzisko może oznaczać zwykłe zużycie materiałów: naciągnięcie pasów, wykruszenie wyściółek naturalnych, skruszenie pianki tapicerskiej. Jeśli jednak siedzisko się zapadło i dodatkowo tkanina obiciowa w jego środkowej części jest zszyta ręcznie lub rozdarta, istnieje duże prawdopodobieństwo, że użyto w nim sprężyn dwustożkowych, które podczas wieloletniego

użytkowania pękły i niszczyły wszystkie wyściółki znajdujące się nad nimi, wraz z tkaniną obiciową.

UWAGA, pęknięte sprężyny mają bardzo ostrą krawędź! Jeśli chcesz sprawdzić stan sprężyn, załóż rękawicę ochronną, aby nie rozciąć palca.

- **SKRZYPIENIE.** Usiądź i posłuchaj, czy mebel nie skrzypi albo nie wydaje charakterystycznego metalicznego odgłosu uderzających o siebie sprężyn. Takie dźwięki to niechybny znak, że masz do czynienia z zerwanymi wiązaniami sprężyn lub ich znacznym poluzowaniem.
- **SPÓD MEBLA.** Większość mebli na wyściółkach naturalnych ze sprężynami nie jest zabezpieczona od spodu tkaniną podbi-

ciową, a zatem masz doskonały wgląd do środka. Możesz dokładnie sprawdzić stan płótna znajdującego się na sprężynach czy wiązania sprężyn. Podczas wieloletniego użytkowania sznury konopne (zwane w języku fachowców szpagatami) luzują się i zrywają. Jeśli któryś z tych elementów nie jest w dobrym stanie, najpierw czeka cię jego naprawa lub wymiana.

- **NIEPROSZENI GOŚCIE.** Sprawdź, czy mebla nie zamieszkują niechciani lokatorzy: pluskwy albo kołatek domowy zjadający drewno. Jeśli zauważysz charakterystyczne dziurki w drewnie, z których wysypuje się żółtawy pyłek, zrezygnuj z zakupu. A jeśli bardzo zależy ci na danym egzemplarzu, lic się z koniecznością zwalczania intruzów. Jeżeli pominiessz ten etap, po pewnym czasie niechciani lokatorzy rozgospczą się również w innych meblach w twoim domu ([więcej o zwalczaniu drewnojadów na s. 326](#)).

- **DODATKOWE ZDJĘCIA.** Jeśli kupujesz przez internet, zapytaj o dodatkowe zdjęcia, szczególnie tych elementów, których fotografii zabrakło w ogłoszeniu. Poproś o zdjęcia od spodu,

aby zobaczyć, w jakim stanie są pasy, a także o ujęcia z różnych perspektyw, aby sprawdzić, czy siedzisko albo oparcie mają równy, wypukły kształt. Postaraj się znaleźć fotografie innego egzemplarza tego samego modelu i porównaj go z tym, który chcesz kupić. Dzięki temu zyskasz pewność, że nie trafi ci się mebel w bardzo kiepskim stanie albo zdeformowany przez nieprawidłową renowację.

2.

NARZĘDZIA I MATERIAŁY

Wydaje ci się, że aby zacząć przygodę z renowacją mebli, musisz zgromadzić mnóstwo specjalistycznych narzędzi, a przede wszystkim rozejrzeć się za własną pracownią, bo przecież oczami wyobraźni widzisz już wspaniale wyposażony warsztat... To nie do końca prawda. W rzeczywistości potrzebujesz głównie chęci i kilku, może kilkunastu narzędzi, z których większość znajdziesz w sklepach budowlanych czy dla majsterkowiczów. Na pewno zaliczają się do nich: wyciągacz do zszywek, zwany potocznie kozią stópką lub kozią nóżką (a na Śląsku ratką), zszywacz, igła do wciągania. Jeśli jednak wpadniesz po uszy i zakochasz się w renowacji mebli, czeka cię zakup profesjonalnej maszyny do szycia (*więcej na s. 160*), guzikarki, pasociągu, zszywacza pneumatycznego i sprężarki.

Rozglądając się za narzędziami, wybieraj te dobrej jakości, w miarę możliwości te dla profesjonalistów. Żaden rzemieślnik nie poradzi sobie bez porządnych narzędzi. Te wykonane z materiałów niskiej jakości szybko się zużywają i niszczą podczas pracy, więc i tak skończy się kolejnymi zakupami. Na domiar złego kiepski sprzęt może uszkodzić na przykład nakrętki czy wkręty, a ich późniejsze usuwanie to prawdziwa męka. Przekonałem się o tym na własnej skórze, kiedy w latach 90. zaczynałem prowadzić swój biznes. Zamiast kupić dobrej jakości narzędzia, chciałem trochę zaoszczędzić, poza tym nie było takiego wyboru jak dziś. Profesjonalny sprzęt nie tylko uprzyjemnia pracę, ale też służy przez wiele lat.

PODSTAWOWE WYPOSAŻENIE KAŻDEJ PRACOWNI TAPICERSKIEJ

MŁOTEK TAPICERSKI (Z MAGNESEM LUB BEZ) [1] – jedna strona młotka służy do wbijania gwoździ, natomiast druga, spłaszczona i z nacięciem na środku, do wyciągania wcześniej wbitych gwoździ. Uwaga, zanim się nauczysz porządnie nim posługiwać, twoje palce ucierpią niejedną

raz! To nie do uniknięcia. Sam używam młotka tapicerskiego, który podarował mi mój tata, a on z kolei otrzymał go od swojego mistrza wiele lat temu. To najlepszy młotek, jaki kiedykolwiek trzymałem w rękach! Ma lekko wygiętą rączkę, co pozwala na precyzyjniejsze uderzenie w gwoździe (niestety, uderzenie w palec boli tak samo jak w przypadku każdego innego młotka 😊).

MŁOTEK (ZWYKŁY) [2] – służy do wbijania większych gwoździ, na przykład podczas naprawiania konstrukcji stelaża czy dobijania zszywek.

MŁOTEK GUMOWY [3] – niezbędny do rozdzielania i zbijania drewnianych elementów. Dzięki gumowej główce drewno nie ulega uszkodzeniom. Jeśli pracujesz z bardzo delikatnym drewnem, na miejsce, w które będziesz uderzać młotkiem, warto dodatkowo położyć filc.

OBCĘGI [4] – służą do wyciągania głęboko wbitych, dużych gwoździ, zszywek, śrub.

KOMBINERKI [5] – przydadzą się do usuwania zszywek, śrub, częściowo wyciągniętych gwoździ.

ZSZYWACZ RĘCZNY [6] – służy do mocowania tkanin. To dobre narzędzie dla osób, które nie chcą się zajmować renowacją profesjonalnie albo dopiero zaczynają przygodę z tapicerowaniem. Nie zawsze się sprawdza, gdy masz do czynienia z twardym drewnem (dąb, buk), ponieważ w takiej sytuacji zszywki mogą się krzywić lub nie będą dobrze dobiły.

ZSZYWACZ PNEUMATYCZNY (TAKER, PISTOLET) [7] – narzędzie działające pod ciśnieniem, trzeba je podłączyć do sprężarki. To przyrząd najczęściej używany przez tapicera i niezbędny do odnawiania wielu typów mebli. Warto postawić na zszywacz dobrej jakości, gdyż dzięki temu oszczędzisz sobie sporo nerwów. Jeśli boisz się przypadkowego wystrzału

w powietrze, możesz kupić pistolet ze specjalnym zabezpieczeniem (noskiem), które nie pozwoli na niezamierzone wystrzelenie zszywki (będzie to możliwe dopiero po dociśnięciu go do mebla). Podczas pracy zwracaj szczególną uwagę na bezpieczeństwo. Wystrzeliana zszywka osiąga dużą prędkość, więc nie strzelaj w powietrze ani do własnych rąk. Uwierz mi na słowo, trafienie nią w ciało naprawdę boli.

PASOCIĄG [8] – służy do napinania pasów tapicerskich (*więcej o pasach na s. 247*).

ROZKUWACZ (ROZSZYWACZ) DO ZSZYWEK [9] – używa się go do wyciągania wbitych zszywek. Często będziesz po niego sięgać, więc nie żałuj pieniędzy i kup porządny sprzęt. Kiepski rozkuwacz z wyginającym się noskiem zamiast wyciągać zszywki, będzie ci podnosić ciśnienie.

KOZIA STÓPKA, KOZIA NÓŻKA, RATKA [10] – to jedno z podstawowych narzędzi, bez niego nie wyobrażam sobie swojej pracy. Służy do wyciągania zszywek, a przede wszystkim gwoździ. Jest niezbędne przy meblach

antycznych, gdzie nie znajdziemy ani jednej zszywki. W dawnych czasach używano bardzo małych, kutych gwoździ, a ich wyciągnięcie bez tego sprzętu graniczy z cudem. W swojej kolekcji mam kilka egzemplarzy różnej wielkości, które liczą sobie po kilkadziesiąt lat i są o niebo lepsze niż współczesne.

IGŁA DO PIKOWANIA [11] – występuje w kilku wariantach różniących się rozmiarem. W zależności od grubości wypełnienia wybieraj odpowiednio długą igłę do pikowania. W dużych firmach produkujących

meble tapicerowane używa się specjalnych igieł z rączką i dużym uchem do wciągania tak zwanych pików.

NOŻYCE – przydadzą ci się nożyce różnej wielkości, duże do cięcia tkanin, a małe do docinania lub rozcinania materiałów w trudno dostępnych miejscach wewnątrz mebla.

PISTOLET DO KLEJU [12] – użyjesz go do prac wykończeniowych. Wypływający klej jest bardzo gorący. Uważaj, żeby się nie sparzyć!

LINIJKA [13] – ułatwi rysowanie prostych odcinków na tkaninach, teksturach czy matach tapicerskich.

METRÓWKA [14] – posłuży do odmierzania potrzebnej tkaniny.

CENTYMETR KRAWIECKI [15] – najbardziej przyda się przy pomiarze krzywizn mebla, na przykład poręczy czy bodna (czyli pasa dookoła boku siedziska) fotela, kanapy, wersalki.

*Dalsza część książki dostępna w wersji
pełnej.*

